

Emlékezés Mozsonyi professzorra

Dr. Horváth Dénes

A szerző, aki az 1935/37-es tanévben Mozsonyi disszertánsa volt, halála évfordulóján emlékezik professzorának a gyógyszerészet felemelése érdekében végzett munkásságára. Mozsonyi a gyógyszerészhallgatók egyetemi képzésének elmaradottságát az 1936-os Országos Felsőoktatási Kongresszuson ismertette, ahol a reális 4 éves képzés alapjait is vázolta. Majd a továbbiakban a hazai gyógyszerészet jövőbeli feladatairól is szólt.

Érvelésének is eredménye volt az 1942-ben megindult 4 éves egyetemi gyógyszerészképzés. Ezt követően sikerült elérnie, hogy a hallgatók természettudományos képzése orvosi biológiai irányba toldott. Ez vetette meg az alapját a mai gyógyszerértékelési hivatásunknak.

Mozsonyi Sándor élete fő céljának a magyar gyógyszerészet felemelését tekintette. Munkájának egyik eredménye a 4 éves egyetemi gyógyszerészképzés kiharcolása volt. Ennek érdekében éppen 65 évvel ezelőtt az Országos Felsőoktatási Kongresszuson a Gyógyszerészképzés reformja címen nagyjelentőségű előadást tartott. Érdemes az előadás egyes részleteit felidézni, hogy igazán értékelni tudjuk Mozsonyinak a hazai gyógyszerészet érdekében végzett tevékenységét.

Előbb azonban lássuk az előzményeket. Az orvosi és gyógyszerészi diplomával rendelkező Mozsonyi, mint a Népjóléti Minisztérium osztálytanácsosa, pályázat útján 1934-ben elnyerte az Egyetemi Gyógyszertár vezetését, s egyidejűleg miniszteri tanácsosi címet kapott. Már a következő évben sikerült az Egyetemi Gyógyszertárat az Orvostudományi Kar felterjesztése és a Minisztérium hozzájárulása alapján Egyetemi Gyógyszerészeti Intézet és Egyetemi Gyógyszertárrá alakítania. Ezáltal az intézet oktató jellege domborodott ki.

Mozsonyi intézete fejlesztésére a hazai gyógyszerésztársadalom adakozását kérte. Az így összegyűjtött pénzen felszerelt intézet a maga korában Közép-Európa korszerű technológiai intézetei közé tartozott, s a professzor tervei szerint egy korszerűbb egyetemi gyógyszerészképzés bázisául szolgált.

Mozsonyi új intézetének megszervezése után nagy agilitással harcolt a 4 éves egyetemi gyógyszerész-képzésért. A kiképzés új alapokra fektetése évtizedek óta foglalkoztatta nemcsak a gyógyszerész társadalmat, hanem az oktatással foglalkozó egyetemeket és az illetékes kormányzerveket is. Ennek ellenére érdemleges előrelépés nem történt. Sürgette a kérdés megoldását az orvosi és a kémiai tudomány, s általában a természettudományok és a technika, köztük a gyógyszerészet területén is tapasztalt előrehaladás, melytől a hazai gyógyszerészképzés kétségbeesetten elmaradt.

Mozsonyi kongresszusi előadásából tudtuk meg, hogy a gyógyszerészhallgatók gyakornoki éveik után már 1851/52. tanévtől 2 évet töltöttek az egyetemen, s ez még az 1930-as években is így volt. A különbség, hogy kezdetben 4, majd 6 év középiskolai végzettség és 1912 óta már érettségi volt az egyetemi felvételi követelmény.

A hallgatók a két éves egyetemi képzés második évében két féléven át kevés óraszámú hallgattak gyógyszerészetet és jogszabályokat, de vizsgáznai belőlük nem kellett.

Így nyertek oklevelet az önálló gyógyszerészi működéshez. A gyógyszerészeti vezetéshez további 3 évi gyakorlat után approbációs vizsgát kellett tenni.

Mozsonyi ennek megváltoztatása érdekében különböző tanulmányokat (külföldi képzéssel való összehasonlítást is), s számos beadványt, javaslatot készített. A gyógyszerészhallgatók oktatásával foglalkozó professzorok véleményének birtokában kidolgozta a 4 éves egyetemi gyógyszerészképzés tervét. A 4 éves képzés ügyét nagy mértékben vitte előre a Felső Oktatásügyi Egyesület orvosi szakosztályának 1936 januári pozitív állásfoglalása.

Mozsonyi javaslata: 4 éves egyetemi képzés, majd 2 év gyógyszerészeti gyakorlat után a teljes jog elnyeréséhez approbációs vizsga kell. Javaslatot tett a doktori fokozat elnyerésének feltételére is.

Javasolta, hogy a különleges gyógyszerészi ismereteket igénylő tárgyak oktatásába a gyógyszerészi oklevéllel bíró egyetemi asszisztenseket is vonják be. Sőt kérte, hogy az egyetemi magántanári képesítést a továbbiakban ne kössék orvosi diplomához. Ennek elfogadásával egyetemi munkatársait habilitációra biztatta. Így bővült a gyógyszerészi oklevéllel rendelkező egyetemi magántanárok, majd később címzetes- és rendes tanárok száma. Mozsonyi szemlélete szerint – ezt többször hangoztatta is – aki gyógyszerészhallgatókat oktat, annak legyen gyógyszerészi diplomája.

Mozsonyi előadásának további részében vázolta a gyógyszerész és a gyógyszerészeti jövőbeli szerepét a hazai egészségügyi kultúra terjesztésében. Ennek érdekében javasolta, hogy a gyógyszerészeti és kórházokban egészségügyi vonatkozású képek, plakátok, nyomtatványok legyenek. Szólt arról is, hogy a gyógyszerészeti különösen vidéken milyen feladatok elvégzésére lehet még alkalmas.

Nem feledkezett meg a szakma egy másik régi problémájáról, a gyógyszerészvizsgálatok akkori rendjéről sem. Külföldi példákra utalva javasolta szakértő gyógyszerész bevonását a tisztiorvos közegészségügyi felügyelete mellé.

Mozsonyi előadását azzal zárta, hogy „a magyar gyógyszerészképzés megreformálása minden más felsőoktatási reformnál előbbre való feladat.”

A professzor harcának végre eredménye lett: a 4 éves egyetemi gyógyszerészképzés 1942-ben megindult. Ez az új kiképzés azt is eredményezte, hogy a gyógyszerészi diploma egyenértékűvé vált az orvosi-, mérnöki-, tanári oklevelekkel.

Végül nagy szerepe volt abban is, hogy az eredetileg természettudományos képzés biológiai irányba tolódott, gyógyszerhatástan és egyéb orvosi tárgyak kerültek a gyógyszerészhallgatók képzésébe. Idők folyamán a „gyógyszerszakértő” eljutott az orvosbiológiai tárgyak ismerete révén a „betegközpontú gyógyszerészetig”, miként ezt *Vincze Zoltán* dékán úr az idén végzett ifjú gyógyszerészek búcsúztatásán kifejtette.

Mozsonyi javaslatára még 1946-ban a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium a Gyógyszerészeti Intézet és Egyetemi Gyógyszertárat külön-külön intézetté választotta. Ez utóbbi intézet igazgatója *Csipke* professzor lett. Így most már két intézet végezte az egyetemen a gyógyszerészhallgatók szakmai képzését.

Mozsonyi professzor életében kiváló szervezőkészséggel és mélyeséges pályaszeretettel dolgozott. Gyógyszerész- és orvosi diplomával, gazdag jogi- és igazgatási

ismeretanyaggal rendelkezett, amely szerencsésen párosult széleskörű egészségügyi szemlélettel. Részt vett a gyógyszerkönyvek kidolgozásában és megteremtette a *Formulae Normales-t*. 32 éven át vezette a Gyógyszerészeti Intézetet és két évig a Gyógyszerésztudományi Kar dékánja is volt. „Halálában jelkép marad, mint haladó ember és mint humanista tudós.” Így jellemezte őt a korán elhunyt *Gyarmati* professor.

Mozsonyi Sándorra emlékezve legyen példaképünk gyógyszerész-szeretete, jövőbeli gyógyszerészi hivatásunk pedig maradjon a betegellátás gyógyszerészi szolgálata, s vegyünk részt társadalmunk egészségesebb életmódra nevelésében.

IRODALOM

1. A gyógyszerészképzés reformja, különnyomat a Magyar Felsőoktatás c. műből (1937) – 2. Budapesti Orvostudományi egyetem Gyógyszertárának Emlékkönyve (1967) – 3. *Kedvessy*: Hozzászólás Mozsonyi professzor emlékére tartott ünnepi üléshez. *Gyógyszerészet* 45, (8), 446. – 4 Gyógyszerészavató Budapest. *Gyógyszerészet* 45, (8), 449. – 5. *Gyarmati*: *Mozsonyi Sándor 1889–1976*. *Egészségügyi Dolgozó* XX. évf. 1976. október

D. Horváth: *Memory of Prof. Sándor Mozsonyi*

Segítő Mária Gyógyszertár, Sopron, Béke út 13. – 9400

FELHÍVÁS

Az 1848/49. évi szabadságharc egészségügyéről, az abban résztvevő orvosokról és gyógyszerészekről feldolgozás készül.

Bona Gábor és Sági Erzsébet tisztelettel felkéri a kollegákat arra, hogy ha módjukban áll, segítsék munkájukat adatközléssel. Ilyen: családi visszaemlékezés, gyászjelentés, nekrológ, helytörténeti közlés, újságcikk, fénykép.

Dr. Sági Erzsébet
Budapest
Lónyay u. 14.
1093